

Berilo Jugoslovanskega odbora iz Italije

BOZZOVICCO

POŠILJA : IVAN UČENIKOV - KAIRO RUE MANSHAET EL MAHRANI ŠT. 5

Srednji vzhod

Št. 78

6. ^{septembra} avgusta 1943.

SESTI SEPTEMBAR

Ove godine 6 septembar je dan kada Nj. V. Kralj Petar II navršava dvadeset godina života, i kad po treći put dočekuje Svoj rojendan daleko od svoje zemlje, u izgnanstvu. Stupanje na presto Nj. V. Kralja Petra II dogodilo se u jednom od najtežjih trenutaka naše istorije. Mrski okupator porobio je i opustošio našu zemlju. Od slobodnih ljudi načinio je robove, sa namerom da ih drži u ropstvu za veći-

idući Njegoviin koracima, ponovo doći na svoje pragove. Zato je Nj. V. Kralj Petar stožer oko koga su se okupili svi oni koji žele vaskrs Jugoslavije. Zato svi mi izvan Otadžbine i svi oni pačeni u zemlji polažemo svoje nade u Njega, jer On je najveće jemstvo za snažnu i preporodjenu Jugoslaviju.

Na današnji dan poželimo da iduće godine svoje čestitke Nj. V. Kralju upućujemo iz naših sela i gradova; iz onih sela i onih gradova koji su, verujući u Njega, pretrpeli neopisive patnje očekujući dan kada će svi oni koji su ustali protivu nevinih i nedužnih, doživeti zasluženu i neumitnu kaznu.

To je bila poruka Nj. V. Kralja, i tako će i biti.

Vera koju danas imamo u pobjedu, isto je tako nepokolebljiva kao i u toku najernijih dana. Samo nama je sada duh vedriji, jer je pobjeda svakim danom sve bliža i sigurnija, a zajedno s njom i oslobođenje našeg naroda i neizbežna propast neprijatelja. U toj nepokolebljivoj veri, poželimo Nj. V. Kralju srećan život i dugu i srećnu vladavinu!

ŽIVEO NJ. V. KRALJ PETAR II!

ŽIVELA JUGOSLAVIJA!

Nj. Vel. Kralj. Peter II. v družbi predsednika češkoslovaške republike, dr. Beneša na obisku češkoslovaške vojske na Angleškem

ta vremena. To naš Kralj nije mogao dopustiti, i zato je, prilikom stupanja na presto, svoj narod poveo putem kojim su vazda išli Njegovi veliki pretci, a to je putem pravde i slobode. Ostajući verni našim oprobanim saveznicima, odlučni da sa njima podijelimo patnje i tegobe, ali isto tako i pobjedu i slavu, kao i blagodeti krvavo plaćenog mira.

Naš narod koji pati u zemlji i oni koji se uz neizmerne žrtve bore po planinama, znaju da je Nj. V. Kralj onaj koji će, pomognut našim velikim saveznicima, doneti slobodu, pravdu i blagostanje. Mi, kojima je sudbina odredila da izvan domovine nastavimo borbu protivu neprijatelja, znamo da ćemo,

PROSLAVE NA SREDNJEM VZHODU

V Kairu sporoča Poslaništvo Kraljevine Jugoslavije vsem članom jugoslovanske kolonije kakor tudi prijateljem Jugoslavije, da bo na rojstni dan Nj. Ve. I Kralja Petra II. cervena slovesnost v ponedeljek dne 6. septembra ob 10 uri dopoldne v grško-pravoslavni cerkvi sv. Nikolaja Hamzaoui. Kljub temu, da pade letošnji kraljevi rojstni dan na delavnik, vabimo vse Slovence in Slovenke, da se udeležijo cerkvene slovesnosti, da bi na ta način manifestirali našo narodno voljo za Kralja in domovino. Prosimo rojake in rojakinje, da si od gospodarjev izposlujejo nekaj ur prostega časa.

V Aleksandriji bodo praznovali Kraljev rojstni dan s cerkveno svečanostjo v grško-pravoslavni cerkvi Sv. Save ob 11 uri dopoldne.

Kraljev rojstni dan bodo seveda praznovali tudi vse naše vojne edinice na Srednjem vzhodu, saj je to že od nekdanj največji praznik naše vojske.

"Spomnimo se slavnega jugoslovanskega odpora"

W. Churchill

Iz Quebeca, kjer že nekaj tednov zaseda medzavezniška konferenca, je prvi minister Velike Britanije, g. Churchill, povedal zavezniškim narodom med drugim tudi tole: "V začetku julija sem občutil potrebo, da se sestanem z ameriškim predsednikom, ki je določil kraj sestanka v Kanadi." V svojem nadaljnjem govoru se je prvi minister Velike Britanije z lepimi besedami spomnil francoskega naroda in britansko-francoskega sodelovanja v zadnjih štiridesetih letih. Izrazil je svojo trdno voljo, da se bo velika francoska republika ponovno dvignila in osamosvojila.

V naslednjem je predsednik Churchill zlasti pohvalil dominijone, ki so zavezniški stvari že doslej napravili ogromne usluge.

Spomnil se je nadalje velikega junaštva in žrtev ruskega naroda, ki nosi v tej vojni zopet glavni delež krvi in trpljenja. Pri tem je povdaril svojo srčno željo in tudi vero, da bo prihodnja konferenca zasedala ob sodelovanju Rusije. O tem sodelovanju je predsednik Churchill posebno obširno govoril.

Nato se je ukvarjal z vprašanjem druge fronte in predvsem ugotovil, da je to vprašanje čisto vojaškega značaja in ga ne smejo pritiskati čisto politične želje. Dejal je: "Imeli smo v Franciji nekaj bojišče, ki se je razdrobilo. Komaj čakam tisti dan, ko bodo osvobodilne britanske in ameriške vojske v ogromnem številu prekoračile Rokavski preliv.

O likvidaciji afriškega bojišča je g. Churchill povedal, da so bile vse nemške in italijanske armade uničene in je sedaj pol milijona osnih ujetnikov v zavezniških rokah. Po 38 dneh je padla Sicilija. 400.000 osnih vojakov jo je branilo. Tako na Atlantiku kakor v Sredozemlju so zavezniki utrdili strategijo, ki je odvisna od njihove volje.

Nato pa je dejal tudi tole: "Najznačilnejši in najvažnejši dogodki se razvijajo na Balkanu. Dvakrat je v zadnjih 30 letih bolgarski narod, ki se ima za svojo svobodo zahvaliti Rusiji, pod vodstvom peklenskih sil, korakal v svojo nesrečo. **Spomnimo se tudi slavnega odpora Jugoslavije in Grčije in tistih junakov, ki so jim nekoč pravili "junaški črnogorski hribovci."**

Razpadanje Italije, ki se nadaljuje, vzbuja nado, da bomo prihiteli na pomoč obem neukrotljivim narodom. **Z zaupanjem pričakujem dan, ko bosta Jugoslavija in Grčija ponovno svobodni. Ob tej priliki pošiljam vzpodbujajoče želje Jugoslovanom in Grkom, kakor tudi njih vladam in Kralju Jugoslavije in Kralju Grčije, ki nista nikdar pozabila na svoje dolžnosti. Za trdno upam, da bosta obnovljena prestola s svobodno voljo osvobojenih ljudstev.**

Naprej torej, vsi skupaj odločeni, da skupni stvari posvetimo vse svoje sile, s katerimi razpolagamo."

V nadaljnjem svojem govoru je g. Churchill govoril o vojni proti Japonski in podrobno obrazložil organizacijo tiho-oceanskega bojišča. Nato pa je nadaljeval: "Sprašujejo me, ali mislim, da se bodo

Nemci že letos udali oziroma ali bodo vzdržali še eno leto. Vso Evropo vidimo kako se dviga proti Hitlerjevemu tiranstvu. Gotovo so danes Nemci najbolj zasovražena rasa v zgodovini človeštva. Ali prvič v sto letih so Nemci spoznali učinke uničevalne vojne v lastnih srcih in na lastnih domovih. Ne moremo še oceniti uspehov, ki jih bo rodila angleško-ameriška kampanija v Sredozemlju. Kiti ne moremo vedeti kakšne bodo posledice falitne podmorniške vojne.

Ni mogoče vedeti navadnemu smrtniku, kaj bo v bodoče. **Ali najnavadnejšemu zemljanu je vsak dan dobro znano, kakšne so njegove dolžnosti.** Ta druga pot je naša pot, dokler naše delo ne bo končano in ko se bomo lahko odpočili. Takrat se bo ves svet lahko z zaupanjem in izkušnjami, ki smo jih tako drago odkupili v vojnem času, posvetil trajnemu miru.

Iz profasistovske Italije

Obvestilo poveljništva XI. Armadnega zbora

V zvezi z vestmi, ki so jih prinesli časopisi o izrednih ukrepih za osvoboditev političnih obsojencev, izjavljam, da se te mere ne tičejo — poudarjam: ne tičejo — ozemlja Ljubljanske pokrajine ter bodo zato še nadalje ostali v veljavi dosedanjih povelj.

V bogih mučnih posledic opozarjam, da se bo vsaka skupna manifestacija z namenom zahtevati od oblasti osvoboditev političnih internirancev, smatrala, kakor je to predvideno v členu 2. razglasa z dne 27. julija tega leta, ter bo zadušena z morami, ki jih predvideva ta razglas.

Ljubljana, 31. julija 1943.

GENERAL ARMADNEGA ZBORA
POVELJNIK GASTONE GAMBARA

TO ALL ALLIES

The declaration of General Gambara himself confirms, that though the Fascist Government has been suppressed, nothing has changed in Italy that could be profitable for the Slovenian and Croatian population. In Italy there are 900.000 Slovenes and Croats. 7% of this population has been killed, sentenced and sent to concentration camps by the Italian Fascists and non-Fascists.

Sicily has 4.000.000 inhabitants. If the Allies would act following the Italian system in Italian occupied territories (Slovenia, Dalmatia), there would be to-day 300.000 Sicilian victims of political persecution.

In order to prevent any further Italian crimes (nowadays they are not Fascists any longer) done to the Slovenian and Croatian people, which is still under the brutish Italian terror, the Allies should use in occupied Italy all the laws, prescriptions and orders, which the 2000 years old Italian culture invented for the extermination of Slovenes and Croats under Italy. With such undertakings the Allies would most efficaciously confirm the inter-allied solidarity, about which Radio-Roma (Italian radio) so frequently has so many doubts.

NAŠ KRALJ

Tradicije - izročila vsakega naroda so najdragocenejše njegove dobrine, a čuvanje in spoštovanje teh izročil sta največja modrost in najsigurnejša pot skozi vrtnice zamotanih življenjskih doživljanj. Važno je samo izogniti se nevarnosti, da se izročila ne zlorablajo in tako da ne postanejo ovira političnemu, socialnemu in gospodarskemu napredku. V pravilnem usmerjevanju potrebnih skladnosti med izkušnjo in opomini preteklosti ter med težnjami za bodočnost leži življenjska modrost vsakega naroda.

V naši evropski zajednici vidimo jasno kot beli dan, da so najvišjo stopnjo napredka in blagostanja dosegli tisti narodi, ki so razumeli ustvariti ravnotežje med preteklostjo in bodočnostjo; med starimi ustanovami in med novimi idejami minulih in nastopajočih pokolenj. Niso pa ti narodi dosegli samo najvišjo stopnjo napredka, pač pa imajo svoje politično in socialno življenje že od davno postavljeno na sigurnih osnovah, v zakloniščih, ki so varna pred motnjami in drenjem.

Poglejmo skandinavske narode: Švede, Norvežane in Dance; pogledimo Nizozemce pa tudi Britance, ki niso prav nič razžaljeni, če jim poveste, da so eden ali več narodov in ki vedno predstavljajo skladno in nerazdeljivo celino, pa naj bo zunanja oblika kakršna koli in krščena s kakršnim koli imenom. Vsi ti narodi niso ničesar starega zavržli v vsej svoji politični in socialni zgodovini, a so pri tem vse novo sprejemali. Družina, monarhija, vera, ustanove, ki v najjačji meri počivajo na plasteh tradicije stoletja in stoletja in so še danes odlike najmodernejšega in najnaprednejšega življenja teh narodov.

Tudi naš narod ljubi tradicije, rad živi v dogodkih preteklosti, da se z njimi napaja tako v delu sedanjosti kakor v svojih idealih za bodočnost. Ali naš narod ravno tako ljubi vsak napredek, ljubi svobodo misli in besede, ljubi svobodo svojega domačega ognjišča in nemoten užitek sadov svojega dela.

Pred 140 leti, ko je srbski narod, prvi na Balkanu, pričel z odprto borbo proti Turkom za doseg in obrambo gornjih osnovnih pravic, je izročil vodstvo svojih teženj in svojo usodo v roko Karadjordja, ki je bil najsposobnejši in najvrednejši izvrševalec te težke naloge. Tako je z voljo naroda nastala

narodna dinastija Karadjordjevičev. Sam Karadjordje je položil svoje življenje za izgradnjo temeljev srbske države.

Ko 6. septembra proslavljamo rojstni dan našega mladega Kralja Petra II., ni to samo izraz dolžnega spoštovanja državnemu poglavarju, pač pa je to priznanje narodni dinastiji, ki je bila vedno tesno povezana z usodo svojega naroda pri najpomembnejših dogodkih njegove novejšje zgodovine.

Blagopokojni Kralj Peter I. je potem, ko je zasedel prestol kraljevine Jugoslavije l. 1903., idejno pripravil stvarjenje Jugoslavije. Pod njegovim prosvetljenim in svobodoumnim vladanjem je mala Srbija dosegla tak ugled, da ji l. 1918. ni mogel nihče oporekati vodilne vloge pri izgraditvi skupne države

Srbov, Hrvatov in Slovencev. Kralj Aleksander I. je z vsem svojim življenjem in delom zapustil bliščeč primer najupornejše borbe v obvladovanju nešteti notranjih in zunanjih težkoč mlade države in pri oblikovanju jugoslovanskega edinstva. Njegovo delo je doseglo tako mogočen razmah, da ne bo in ne sme nikdar propasti. Bodoča pokolenja se bodo tega dela lotila tam, kjer se je On ustavil.

Vojni dogodki, s katerimi letos pričakujemo 6. september so zavzeli tako

zadovoljiv preokret, da se nam dan osvobojenja in vstajenja lepše in večje Jugoslavije, odkupljene za najtežjimi žrtvami našega naroda, že svita v daljavi. V izvrševanju bodočih vladarskih nalog bosta Kralja Petra II. v vsem Njegovem mladostnem poletu vodili ideji Njegovih neposrednih prednikov: demokratično svobodoljube Kralja Petra I. in jugoslovansko edinstvo Kralja Aleksandra I.

Tudi danes po sto letih so še vedno modre in sodobne naslednje pesnikove besede:

"Što ne mogoh, ti ćeš moći,
gde ne stigoh, ti ćeš stići.
Gde ja stadoh, ti produži,
što smo dužni, ti oduži!"

Zato ne rušimo tega, kar so prejšnja pokolenja z mukami izgradila! Spoštujmo tisto, kar so stari spoštovali! Popravimo ono, kar je popravila potrebno! Dvignimo, kar je padlo, potlačimo, kar je zamotanega!

Naša zapoved: SPOŠTUJMO KRALJA IN ČUVAJMO JUGOSLAVIJO!

Sm.

EVROPSKA TRDNJAVA

V tukajšnjem ilustriranem tedniku "Images" je v zadnji številki zanimiv popis nevarnosti, ki pretijo takozvani "evropski trdnjavi" s strani zaveznikov. Po zaključeni konferenci v Quebec-u se upi in nade zaslužjenih evropskih narodov zvedavo ozirajo na zemljevid Evrope in ugibajo, kdaj in kje bo počilo. Čeravno smo se v našem listu že pogostokrat ukvarjali s tem vprašanjem, vendar je radovednost nas vseh tako velika, da z velikim apetitom pobiramo misli in načrte, kjer koli nam padejo pod roko.

Pisec članka v "Images" pravi med drugim tole:

Mnogo se je govorilo in pisalo o utrjevalnih delih v teku te vojne. Maginot-jeva črta je bila silovito utrjena obrambna linija, ki je pravzaprav sovražnik nikoli ni prebil. Ali ta črta je bila razmeroma zelo kratka. Vse to pa ne velja za ogromno evropsko morsko obalo. Samo po sebi je jasno da je popolnoma nemogoče učinkovito utrditi vse evropsko obmorje. Sovražnik je v resnici posvetil mnogo truda, dela in denarja obalni obrambi. Italijo je prepustil lastni obrambi bodisi zaradi čisto strateških razlogov, bodisi zato, ker so Nemci Italijo že davno izbrisali iz seznama svojih učinkovitih zaveznikov. Zato so tudi najprej utrdili takozvani "atlantski zid", ki naj bi varoval evropsko zahodno obalo. Nato so utrdili sredozemsko francosko obalo in Grčijo. Več utrjenih črt so zgradili tudi v ozadju vzhodnega bojišča.

Evropska trdnjava je odgovor Hitlerja zaveznikom, ki so že pogostokrat izjavili, da nameravajo sedanjo vojno zaključiti na nemškem ozemlju. Pravila vojne so nespremenljiva, kljub stalnemu napredku oborožitve. Eno izmed teh pravil pravi da trdnjava pade, če jo oblegovalec naskoči in zasede ali če oblegance izstrada, posebno, če so ostali vsi poskusi oblegancev za preboj obroča brezuspešni oziroma, če je pomoč oblegancem izostala.

EVROPSKA TRDNJAVA

Evropska trdnjava je nekaj takega česar zgodovina človeštva ne pozna. To ne samo zaradi ogromnih razsežnosti, pač pa tudi zato, ker bo sama notranjost te trdnjave postala v bodoče bojišče. Razumljivo je, da po padcu zunanjih utrdb vojna še ne bo končala.

Evropska trdnjava je obdana z morjem, razen na vzhodu v Rusiji, kjer divjajo v tem trenutku zopet ogorčene bitke. Španija in Portugalska ne prihajata v poštev kot izhodišče za vdor v evropsko trdnjavo. Pirenejsko gorovje zapira vstop v Francijo in nadohaja čisto umetne utrdb. Da so utrdb evropske trdnjave močne in solidne, dokazuje lanski zavezniški podvig pri Dieppu. Vendar so danes pogoji drugačni, zato se že lahko mirno vprašamo ali se evropska trdnjava da zavzeti. Če to pomeni, da je potrebno napraviti nekaj predorov in jih zavarovati s solidnimi mostišči, ki služijo pozneje kot oporišča za preskrbo, potem smatrajo moderni stratezi, da je na gori stavljeno vprašanje mogoč pritrdilni odgovor. Če bi taki predori bili enkrat zagotovljeni, potem

ne more biti več govora o evropski trdnjavi. Pri tem pa je treba vsekakor upoštevati, da se mora napadalec izpostavljati nevarnostim Dunkerque-a.

ŠTEVILNI PROBLEMI

Iz vsega tega je jasno razvidno, da se obema nasprotnikoma postavljajo v rešitev številni problemi. Branilec evropske trdnjave mora predvsem pri vseh svojih podvigih računati s stvarno vrednostjo obrambnih naprav. Pri tem mora stvari urediti tako, da razpoložljive posadke čim učinkovitejše uporabi, da pravilno razpostavi svoje rezerve v ljudeh, živilih in municiji. Posebno važno pa je prometno omrežje na tako ogromnem prostoru. Nič manj važno ni zadržanje civilnega prebivalstva v odnosih proti branilcu. Za naskakovalca prihaja v poštev zlasti moč vdorne vojske in množina ter uporabnost vojnega materiala. Zavezniška konferenca v Quebecu, v Kanadi potrjuje, da angleški in ameriški generalštab pripravljata orjaški podvig s čim tesnejšo povezanostjo posameznih vrst orožja med seboj.

Kakor smo že omenili je sama razsežnost trdnjave tako ogromna, da že sama po sebi izključuje vsako strnjeno fortifikacijo. Nekaj nevtralnih častnikov so Nemci iz čisto propagandnih razlogov povabili, da si ogledajo nekaj njihovih utrdb. V resnici so ti dopisniki napisali nekaj slavospevov na račun nekaterih posebno večje utrjenih obalnih objektov na zahodni francoski obali. Vojaški strokovnjaki pravijo: "Če bi imeli Nemci na razpolago vse zaloge cementa in vso proizvodnjo, ki jo daje to ozemlje, bi ne mogli utrditi 6000 kilometrov dolge obrambne linije, ki poteka od severa Norveške pa vse do španske meje na jugu. K temu pa bi bilo potrebno dodati še 7.800 kilometrov od jugovzhodne španske meje pa vse do Turčije. Pri tem pa nismo niti vteli ogromne fronte v Rusiji." Nemčija nima dovolj vojaštva, da bi lahko uspešno branila številne utrdb, če bi tudi bile že zgrajene. Najmanj pa Nemčija lahko brani v vsakem trenutku vsak del ali več delov, na katerih bo presenečena.

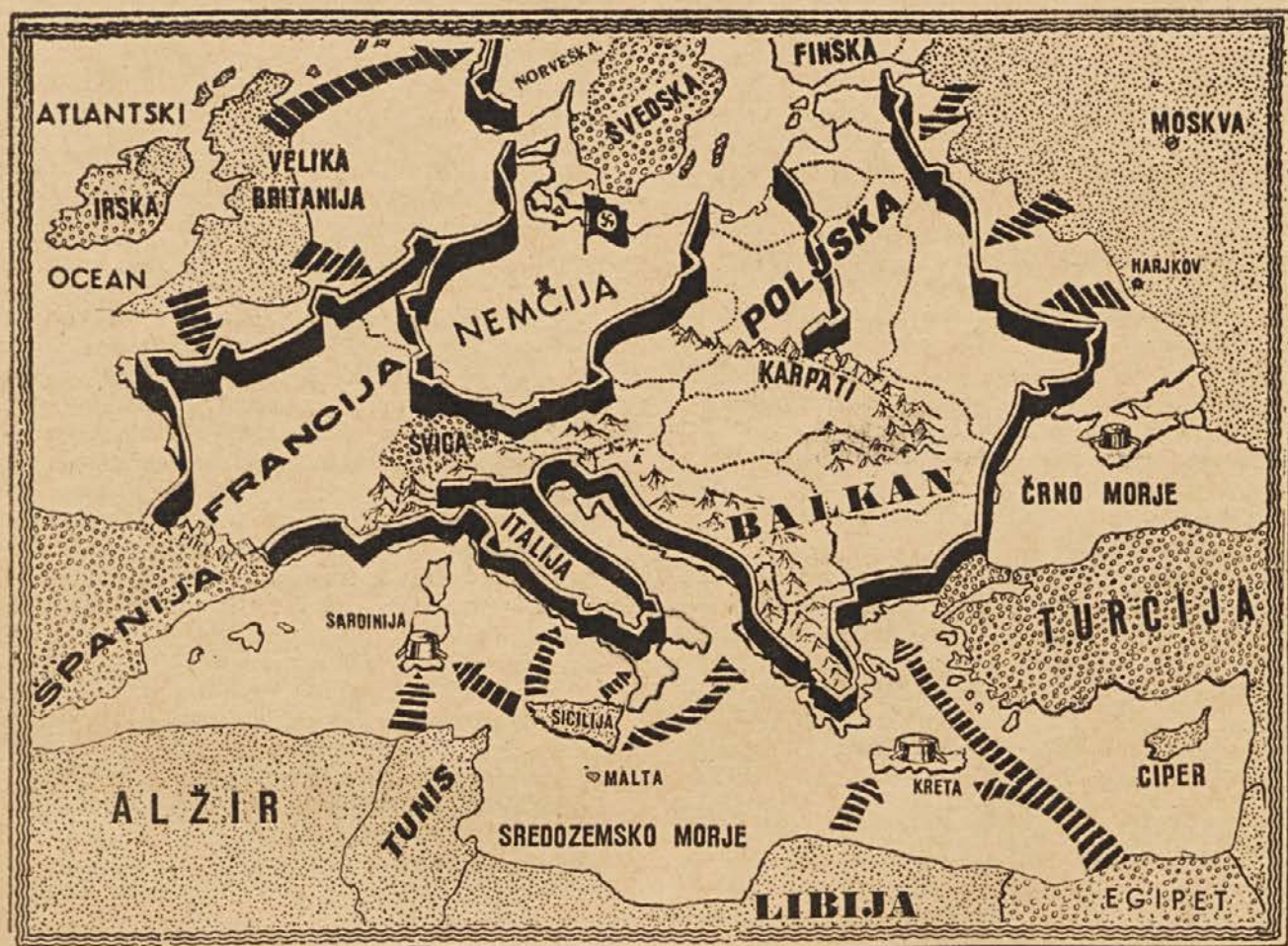
Zaradi takšnih pogojev je zelo verjetno, da so Nemci zgradili na drugih točkah znatno manj pomembna utrjevalna dela, kakor pa je "zahodni zid". Strnjenih fortifikacij na pretežnem delu ogromnega obsega trdnjave sploh ni. So pač zgrajene utrjene obrambne točke v velikih presledkih in tu so Nemci nagromadili določeno število posadk s potrebnimi rezervami v hrani in municiji. Te posamezne skupine so med seboj povezane s prometnim omrežjem. Od solidnosti tega omrežja bo v mnogem odvisen morebitni nemški obrambni uspeh.

GIBČNOST - PRVI POGOJ OBRAMBE

Ob prvem naskoku na evropsko trdnjavo bo gibčnost nemških armad postavljena na veliko preizkušnjo. Že na Siciliji se je pokazalo, da so zavezniki trdno držali v rokah več solidnih oporišč, predno je mogel sovražnik s potrebno hitrostjo privleči na ogražena mesta zadostna pojačanja. Vse to potrjuje, da je gibčnost obrambne vojske naravnost življenjs-

kega pomena za uspešno obrambo. Zavezniške sile lahko udarijo na eni ali več točkah. Od transportnih sredstev in njihovega pravičnega delovanja bo odvisno, ali in v koliko bodo mogli Nemci prihiteti še pravočasno na pomoč. Prometno omrežje pa je za oba nasprotnika življenjskega pomena. V Siciliji so zavezniki eno leto po poizkusu pri Dieppu sijajno uspeli. Za Nemce se kažejo v prometnem omrežju nevarne luknje, kajti britansko letalstvo posveča vse preveč pažnje nemškim lokomotivam in železniškim progam. Samo v Franciji računajo strokovnjaki so izgube Nemcev pet do šest lokomotiv na dan. Neka britanska eskadrilja je v enem samem dnevu onesposobila 400 nemških lokomotiv. Za prevoz ene same divizije je potrebno 60 vlakov.

idealno oporišče. Precej isto velja tudi za Norveško, vendar močno proti severu. Če pa bo že izvršen, bo imel predvsem nalogo, da pritegne določeno število nemških vojaških sil na norveško območje in da na ta način razbremeni ostala bojišča. Privlačna je tudi sredozemska francoska obala, posebno pa še Jugoslavija. Naše ozemlje nudi zaveznikom določene prednosti, s katerimi ostale zaslužnjene države ne razpolagajo. V Jugoslaviji vodijo uporniki pravcate bitke z okupatorjem. Tu stoji regularna jugoslovanska vojska generala Draže Mihajlovića in tu so tudi še drugi uporniški elementi, ki so že do sedaj povzročili sovražniku ogromne škode. Zavezniški vdor, na kateri koli del Jugoslavije bi naletel na nemejeno podporo celotnega jugoslovanskega prebi-

Poleg zunanjih obramb evropske trdnjave je v notranjost pomaknjena takozvana nemška trdnjava, kar nazorno prikazuje tudi naša skica. Nekateri pravijo da so Nemci za lastno uporabo preuredili Maginot-jevo linijo v vzhodni Franciji in Metaxasovo črto v Grčiji.

KJE BODO ZAVEZNIKI UDARILI?

Če obračamo poglede na zemljevid Evrope, nam same po sebi uhajajo misli na tiste točke, v katerih je vdor najverjetnejši. Pri tem moramo upoštevati, da bo letalstvo igralo zelo važno vlogo in da leže zanimive točke bodočega vdora tam, kjer leže v neposredni bližini dobro organizirana in številna letališča. V tem oziru je britansko otočje naravnost

valstva. Z zadostno podporo upornikom bi se nenadoma zamajala vsa balkanska sekcija evropske trdnjave. Sedanji vdor v Kalabrijo in s tem na evropsko celino še ne pomeni, da morajo zavezniki neobhodno nadaljevati zasedbo celotnega apeninskega polotoka, pač pa je ta vdor mogoče samo pritisk na Italijo, da kapitulira.

Za oblegance evropske trdnjave pomenijo gerilski podvigi in sabotaže največjo nevarnost. Notranjost evropske trdnjave kipi in vre že danes. Ob prvem udaru pa bodo vse te prikritke sile udarile na dan in se obrnile proti prusijaškemu zatiralcu. Hitler se dobro zaveda, da bo največji del njegove vojske, ki jo je on razsejal po vsej Evropi, ostal pod rušo okupiranih dežel.

Razpoložljive rezerve, s katerimi Hitler lahko še razpolaga so bile v zadnjem času močno oslABLJENE. V splošnem cenijo vojaški strokovnjaki nemško moč na vzhodnem bojišču na 230 nemških in podrepniških divizij. Nadaljnih 70 divizij ima Hitler verjetno po okupiranih krajih Evrope. Doma ima okrog 30 divizij. Zavezniški vojni izvedenci smatrajo, da

bi vdorna zavezniška vojska morala imeti na razpolago približno 150 divizij za prvi udar na evropsko trdnjavo. Te divizije so že nekje pripravljene. Njihova oprema in izvežbanost sta se pokazali tako v Severni Afriki kakor tudi v Siciliji. Že naslednji tedni pa nam bodo verjetno pokazali tudi še na drugih bojiščih njihovo usposobljenost.

Himmler - za domačo uporabo

Prejšnji teden nam je zopet prinesel nekaj važnih dogodkov. Drugi dan po grozovitem bombardiranju Berlina je Hitler svojega do takratnega notranjega ministra Viljema Fricka pognal in na njegovo mesto je postavil največjega krvoloka zaslužnjene Evrope, zloglasnega gangsterja Henrika Himmlerja.

Na ta način bodo Prusijaki sami deležni vseh tistih blagrov, s katerimi je Himmler do sedaj pital nešrečno Evropo. Kjer koli so Prusijaki s krvjo in in zločini vpeljavali po Evropi "germanski novi red", povsod je imel prste vmes največji krvnik sodobne zgodovine.

Pomen in dalekosežnost nove spremembe nemškega policijskega režima najbolje potrjujejo same izjave Himmlerja poleti 1.1937 pred skupino visokih nemških častnikov. Takrat je Himmler dejal: "V prihodnji vojni ne bomo imeli samo kopnega, pomorskega in zračnega bojišča, pač pa bomo takrat morali prav resno računati tudi s četrto fronto-notranjo fronto. Notranji sovražnik je lahko mnogo nevarnejši od zunanega. Na tej fronti smo mi mogoče najbolj ranljivi."

Izgleda, da se je notranji sovražnik v sami Nemčiji, po porazih na vzhodnem bojišču, v Severni Afriki in Siciliji ter zlasti po neprestanem in zelo uspešnem bombardiranju nemških mest, zelo okreplil. Tega sovražnika je potrebno pobijati z vso silovitostjo. Za to delo Hitler ni mogel izbrati boljšega človeka, če ta tip sploh še zasluži to ime. Izbral si je bandita, ki mu je najbolj udan in ki ne pozna drugega kakor kri. Oto Strasser je v svoji knjigi "Gangsterji okrog firerja" posebno poudaril slepo udanost Himmlerja Hitlerju. Oto Strasser pravi, da mu je Himmler sam ob neki priliki izjavil tole: "Če bi mi Hitler zapovedal, naj ubijem svojo lastno mater, bi to storil z največjim ponosom, ker bi na ta način spoznal, da uživam njegovo neomejeno zaupanje."

Henrik Himmler je pravi tip pruskega podčastnika, ki je postal nesmrten v osebi narednika Himmelstossa in ki ga je tako resnično opisal pisatelj Remarque v knjigi "Na zapadu nič novega". Vendar je tu med njima neka razlika. Himmler ni bojevnik niti prejšnje niti sedanje vojne. Ko je 1.1918. dosegel vojaško starost, so bile sovražnosti že ustavljene. Kot podčastnika ga je prevzelo neko tipično prusijaško vojaško divjaštvo. Uniformo si je vedno tako prikrojil, da je izgledal čim bolj marčjalen. Oto Strasser pravi, da je bil napram višjim strahovito priliznjen in hlapčevsko udan. Napram nižjim pa je pokazal vso svojo prirodno brutalnost in barbarske instinkte. To je verjetno vodilo tudi Hitlerja, da se

je pri izbiri novega notranjega ministra spomnil na Himmlerja.

Evropski narodi, ki so na lastni koži občutili vsa živalska poželenja tega krvoloka, lahko Prusijakom samo čestitajo na novem imenovanju. Hitler je s svojim novim dekretom Poljakom, Čehom, Jugoslovonom in drugim napravil veliko uslugo, kajti vse to kar bo Himmler pobil - in tega gotovo ne bo malo - ne bo treba pobijati evropskim maščevalcem. V kolikor krepkejše bo Himmler število nemškega naroda potisnil navzdol, v toliko bolje.

Dred trinajstimi leti

Sveže zgodnje jesensko jutro. Vrsta kamijonov stoji in čaka. Iz starih debelih zidov v ulici Coroneo se pomikajo številne sence. Vsaka beseda in vsak šum je prepovedan. Zločinec se zaveda svojega greha. Sence zasedajo kamijone. V hitrem tempu se vozila izgubljajo v komaj spoznavno zoro hladnega jutra.

Izven mesta tja proti bazoviškem polju zadoni naša pesem: "Jugoslovanska mati, ne moj tugovati...!" Bidovca, Marušiča, Miloša in Valenčiča vozijo k lastnemu pogrebu. Po stranskih poteh in koloovozih se vijejo vozila proti morišču, ki naj bi ostalo za sedaj in za bodoče nepoznano.

Po kraških gmajnah in ogradah vstaja tu pa tam senca slovenskega človeka. S škripajočimi zobmi in s stisnjenimi pestmi so se razsejali, da se poslove od svojih junakov in tudi zato, da odkrijejo mesto laškega zločina. Na mali ravnici so se ustavila vozila. Šest sto črnih miličnikov je zbranih. S strojnimi in ročnimi bombami so oboroženi. Kakor vedno, tako je tudi v tem jesenskem jutru laški strah neomejen.

Šest in petdeset krvnikov so izbrali. S čvrstimi, trdnimi koraki stopajo slovenski junaki na morišče. Ene same solze ni v očeh, niti strahu pred smrtjo. Slovenski očenaš zmolijo s prisotnim duhovnikom, trdim in sovražnim človekom v fašistovski uniformi. Od njega tolažilne besede ne potrebujejo. Ob zadnji uri jim zadostuje slovenski očenaš.

Povezali so jih na štiri pripravljene stole, ukričili so jim hrbte, roke zadržali s koleni. Bodrilne besede izgovarjajo drug drugemu. Mirno in dostojanstveno kakor bi bili v cerkvi.

Zlobudravost okoli stoječih vrst fašistovskih miličnikov je utihnila. Padlo je povelje. Šest in petdeset laških pušk je zagrmelo. Štirje mučeniki se dvigajo na stolicah, v objemu smrti se obračajo proti krvnikom in v tišino jutranje zore plane zadnji pozdrav: "Živela Jugoslavija!"

Trpod latnika

SLOVENSKA ČRNA LISTA. Po navodilih in željah zaveznikov sestavljajo tudi Slovenci listo laških in prusijaških zločincev. Poleg Poljakov bo verjetno slovenska črna lista razmeroma najštevilnejša. Podatki imen se zbirajo na najrazličnejših mestih, v glavnem seveda pa v domovini. V zadnjih dneh je bil na listo vpisan tudi armadni general Riccardo Moizo, ki se je v Sloveniji zlasti proslavil z najostudnejšimi preganjanji Slovencev in ima na svoji kosmati vesti nekaj sto slovenskih življenj.

S SLAMNATO PALICO. Rimski radio je povedal: "S kr. dekretom sta bila upokojena veleposlanika prof Dino Grandi in Galeazzo Ciano." - Vrana vrani ne izkljuje oči!

PAPEŽ ZA MIR. Iz Washingtona poročajo, da tamkaj pričakujejo generalnega guvernerja vatiškanskega mesta Enrica Galeazzija. Isti viri povdajajo, da nosi g.Galeazzi v Washington posebno papeževo pismo za predsednika Roosevelta. Izgleda, da se je sv.Očeta sam zavzel za to, da bi čim cenejše izvlekel Italijo iz vojne. - Sploh so naporu sv.Očeta za mir, odkar Rimu in Berlinu slaba prede, zelo živahni. V tem smislu je izzvenel tudi zadnji govor sv.Očeta na radiu. Mogoče bi taki apeli bili tudi v preteklosti koristni, zlasti ob napadu Italije na Abesinijo, Francijo, Jugoslavijo in Grčijo.

KOMISIJE PREISKUJEJO. Nova italijanska vlada je imenovala po vseh večjih krajih posebne komisije, ki naj ugotove obogatitve posameznih fašistovskih veličin. Seveda poslujejo te komisije tako, kakor je to predpisal g.Badoglio. To se pravi po kriteriju simpatije in antipatije. Posebno so prizadeti tisti fašisti, ki se vse do zadnjega trenutka niso skesali, medtem ko je spokorjencem vse odpuščeno. Laški listi poročajo, da so prav posebno veliko premoženje zaplenili pri Ciano, Farinacciju in Staraceju. Skupne vrednosti vseh treh kaporijonov znašajo okrog pol milijarde lir.

PO STARIH IZGLAJENIH TIRIH. "La Stampa" poroča, da je vojaško sodišče v Firenci obsodilo na 7 let strogega zapore nekega Iazigi Michele zato, ker je na ulici zakričal: "Evviva gli Inglesi!" - Visoki komisar za Ljubljansko pokrajino je zaplenil vso premično in nepremično imovino "upornika" Seska Antona, rojenega v Podgori in bivajočega v Sp.Kašlju in lastnino Potezina Vinka iz Starega gradu. - Vojaško sodišče v Vidmu je obsodilo na smrt 7 oseb, katerih imena pa ne navajajo. "La Stampa" navaja samo, da je med njimi nekaj znanih slovenskih komunistov. - Na Lozicah pri Vipavi so Lahi zažgali neko hišo zato, ker sta dva sinova pobegnila k četnikom.

PREKRSTITEV RIMSKEGA FORUMA. "Messaggero" poroča, da so v Rimu prekrstili dosedanji "Foro Mussolini" v "Foro 25 luglio".

NOV PREFEKT V GORICI. V Gorico je prispel nov prefekt Torquato Carnevali. Najbrže tudi ta možakar ne bo dolgo na svojem novem mestu.

"PICCOLO DELLA SERA" POROČA: Od 1.septembra t.l. dalje bodo morale vse osebe, ki bi hotele potovati v Reko, Sušak, v Opatijo in Matulje, imeti posebno potno dovoljenje od pristojnih policijskih

oblasti. - Vesti iz Hrvaške naglašajo, da so ta dovoljenja potrebna zato, ker so ves Kvarner zasedle nemške čete. Isti viri pripovedujejo tudi, da so Lahi pričeli z vso naglico utrjevati in popravljati utrdbe pri Klani.

"PROTIFAŠISTI" PRIHAJAJO. V Rim sta se vrnila bivši poslanec Cipriano Facchinetti in odvetnik Mario Salandra, sin bivšega predsednika italijanske vlade Antona Sandre. Oba sta bila dolgo vrsto let v Franciji.

HRVAŠKA KRI ZA NEMCE IN USTAŠE. "Nova Hrvatska" pripoveduje, da se širijo po Zagrebu vesti, da nemški vojaki in ustaši love po zagrebških ulicah otroke, jih jemljejo iz vozičkov pred očmi mater, vlomljajo v stanovanja in odnašajo dojenčke, ki jih potem ubijejo, da bi njihovo kri uporabili za zdravljenje ranjencev. Seveda ustaški list te vesti zanikuje, vendar z zelo majhno prepričevalnostjo.

POKOJNA PNF. Prejeli smo slučajno uradni list z dne 2.avgusta 1943 št.v.704, ki prinaša odlok o odpravi fašistovske stranke. Člen prvi pravi, da je PNF odpravljena, ravno tako GUF. Člen drugi pravi dobesedno: "Navedba: "Duče fašizma, šef vlade" se nadomešča z: "Šef vlade, prvi minister". Odpravlja se označka fašistovske letnice. Člen šesti odpravlja GIL.

TUDI "PICCOLO" JE DOBIL NOVEGA DIREKTORJA. "Piccolo della Sera" poroča, da je prevzel vodstvo lista tržaški novinar Silvio Benco. Svoječasno je bil ta možakar s slovenskim imenom zelo goreč fašist.

EMO NOCI je odšel. Vojaški kaplan goriške garnizije ki je v precej slabem spominu pri naših fantih, je bil premeščen iz Gorice v Zader.

SLOVENSKA ŠTAJERSKA - ZAKLONIŠČE. Vsa slovenska Štajerska je prenapolnjena z dijaki in dijakinjami iz rajha. Posebno veliko nemških dijakov je v Rogaški Slatini. Dijaki pripovedujejo, da so jih poslali na Štajersko zato, da bi jih angleški letalci ne pobili. Nekateri izmed njih so bili toliko žlobudrivi, da so jih oblasti pozaprle, ker da so razširjali "vznemirljive vesti".

VELIKA NERVOZNOST MED NEMŠKIMI VSLJIVCI. Nemški dnevnik, ki izhaja v Mariboru, z vso vnemo tolaži nemške naseljence, ki so se naselili po ukradeni slovenski zemlji v Brežiškem okraju. Med drugim pravi, da so vesti iz bojišč v resnici nekoliko neprijetne, da pa ne more biti nobena dvoma o sigurni nemški zmagi. List se tudi pritožuje, da "neodgovorni elementi" širijo neke vesti, ki jih list ne navaja, polne laži in pretiravanj. Iz drugih virov smo izvedeli, da so se nekateri priseljenci pod raznimi pretvezami že izselili. To bi mi toplo priporočali tudi ostalim, ker na svoji zemlji niti nemških grobov ne bomo trpeli.

V SKLAD "BAZOVICE" so prispevali: gdč.Marija Kuštrin P. Eg. 100.-; ga Wybrow 300.-; gEllen50.-; g.Viktor Pavlin 25.-; skupno 475.-.

V SKLAD "ŠOTORSKE KNJIŽNICE" pa so darovali: g.Merljak Ivan P.Eg. 25.-; g.Kosič Franc 100.-; g.Ellen 50.-; skupno P.Eg. 175.-. VSEM DAROVALCEM ISKRENA HVALA!

Človek na padcu

Šel naš Dolfeček k babi stari,
da bi slišal svojo srečo;
Taganrog mu hod' po glavi,
Harkov pal je v rusko vrečo.

RAF prav pridno bombe seje
po Berlinu z njimi riže.
Churchill se v pest mu ameje,
Roosevelt norca z njega briže.

Musso zadnjo plat pokazal,
in Badoglio se je skisal.
Boris ga je tud' namazal
in jo v pekel sam pobrisal.

Tam na Danskem vre in kuha.
Tudi Šved mu figo kaže.
Vseповsod mu manjka kruha.
Dražo Nemce s palco maže.

Herrgot Himmel, stara Kvaka:
"Le pogledj mi dlani mlade
in povej mi, kaj me čaka,
predno listje z drevja pade?"

Baba Kvaka izbuljila
svoje je oči požrešne,
solze štiri je spustila
in besede rekla grešne:

"Vidim Ruše v Pomeranijah,
vidim Čeha v Draždanijah.
Vidim Brita v Berlinu
in Poljake v Stettinu.
So v Kölnu Merikanci
in v Pešti Avstraljanci.
Vidim Srbe v Sofiji
in Hrvatse v Opatiji.
V Celovcu so Gorenjci
in v Gracu so Dolenjci.
Al' Primorci to so mače,
v Vidmu jejo laške krače..!"

Reče firer: "Baba stoji!
Jezik za zobe takoj!
Meni vse to je že znano,
reci rajši, kaj bo z mano?"

Baba buli v dlan krvavo
in besedo zrneče pravo:
"Rokus, pokus, mobe, moris,
Tudi ti boš, kjer je Boris!"

"ČUKOV FOND"

Včasih cepne
kaka lira,
včasih prazna
pa je bira.

Včasih je še
tud' zamera,
če se Čuk
preveč zadira.

Bilo to je
tam spomladi
fant je kupil
kitlo mladi.

Hvala lepa
naš Čuk pravi!
Posnemajte,
vsi ta pravi!

Dolfeček eno je pogruntal
kak' bi Švabe zopet zbrhtal.
Je nekdo golazen f'ntal,
misli Dolfeček: "Bom jih zbrhtal!"
S'kiro plantar'co nabrusil,
da bi narod se ne skvaril.
Blajno trdno priskusil,
Himmlerja za njo postavil.
Največji švabski ta izum,
ki ima staro slavo,
bo skrajšal Švabom njih razum
za eno polno glavo!
Le makaj, seči, Himmler ti,
naj Švabov je še smer preveči!
Prihranil nam boš delo ti,
ko udaril pravde bo naš meči!